



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 45/2017-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. mája 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészároša o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Chovanec s. r. o., Vojtecha Tvrdeho 17, Žilina, v mene ktorej koná advokát JUDr. Milan Chovanec, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 131/2010, za účasti Okresného súdu Žilina, takto

### **r o z h o d o l :**

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 131/2010 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. Milan Chovanec s. r. o., Vojtecha Tvrdého 17, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Chovanec s. r. o., Vojtecha Tvrdého 17, Žilina, v mene ktorej koná advokát JUDr. Milan Chovanec, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 131/2010 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom napadnutého konania vedeného okresným súdom v procesnom postavení žalobcu v 1. rade. Návrhom podaným okresnému súdu 15. júna 2010 sa [REDACTED] (pôvodná žalobkyňa) domáhala určenia vlastníckeho práva. V napadnutom konaní vedenom okresným súdom bol 12. augusta 2011 vyhlásený rozsudok, ktorý bol z dôvodu úmrtia pôvodnej žalobkyne

doručovaný sťažovateľovi (ako právnomu nástupcovi) a žalobkyni v 2. rade (právna nástupkyňa). Uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 464/2011 z 29. marca 2012 bol rozsudok okresného súdu z 12. augusta 2011 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ zdôrazňuje, že *„Napriek odstupu času, ktorý ubehol od podania návrhu, do dnešného dňa nebolo konanie riadne skončené... sťažovateľ v priebehu konania... opakovane osobne i cestou právneho zástupcu žiadal o odstránenie prietáhov v konaní jednak podaniami adresovanými priamo do spisu, ako aj podaniami adresovanými predsedovi príslušného okresného súdu. Napriek týmto podaniam k odstráneniu prietáhov nedošlo.“*

Súčasťou sťažnosti je prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní, z ktorého podľa názoru sťažovateľa vyplývajú *„neprimerané časové prietahy spôsobené nečinnosťou súdu“*.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že okresný súd v napadnutom konaní porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 47 ods. 2 charty a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ zároveň požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € a úhradu trov konania v sume 784,30 €.

Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 45/2017 z 19. januára 2017 sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru prijal na ďalšie konanie a vo zvyšnej časti ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predseda okresného súdu v prípise sp. zn. I SprS/109/17 z 27. marca 2017 okrem prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní tak, ako to vyplýva z nálezu ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 426/2016 z 29. novembra 2016 (vec sťažnosti žalobkyne v 2. rade), k prerokúvanej veci uviedol, že *„súd prejednáva vlastnícku vec, rozhoduje o žalobe o určenie vlastníckeho práva, kde došlo k zmene na strane žalobcov, kde po smrti pôvodnej žalobkyne vystupujú dvaja žalobcovia, ako aj na strane žalovaných. V súčasnosti na strane žalovaných vystupuje 11 účastníkov. Okruh účastníkov nie je doposiaľ úplne ustálený, nakoľko došlo k viacerým procesným nástupníctvam (v súvislosti so smrťou niektorých účastníkov a pôvodných spoluvlastníkov) a súdu sa doposiaľ nepodarilo pripojiť všetky dedičské spisy. Rovnako celý postup súdu bol komplikovaný viacerými opakovanými návrhmi žalobcov na pristúpenie viacerých účastníkov do konania, o ktorých súd musel rozhodovať. Z dôvodu, že súd rozhoduje o vlastníckom práve a v spojení s úmrtiami pôvodných vlastníkov (osôb označených a vedených ako vlastníkov), muselo byť konanie viackrát prerušené až do zistenia, kto je právnym nástupcom pôvodného vlastníka tak, aby mu nebola odňatá možnosť konať pred súdom. V konaní dochádzalo aj k zmene návrhu, kde sa určuje vlastnícke právo k zosnulej osobe a spoluvlastnícke právo k odporcom v 1/ a 2/ rade. O samotnej skutkovej zložitosti svedčí aj obsah spisu a množstvo procesných rozhodnutí. Mám za to, že celková dĺžka konania zodpovedá náročnosti a zložitosti veci, najmä po procesnej stránke s neustáleným okruhom účastníkov konania, kde súd musel pripojiť a preštudovať viacero rozhodnutí v dedičských veciach a nie zlou organizáciou práce, či nepoznaním obsahu spisu. Šetrením som dospel k záveru, že vo veci súd koná. Aj keď sťažovateľ vystupuje v konaní na strane žalobcu, určité zdržanie spôsobilo práve aj konanie žalovaných, ktorí sa viackrát odvolávali voči ich pristúpeniu do konania a hoci takéto zdržanie procesne nespôsobil žalobcovia, jednalo sa o objektívne dôvody nečinnosti, kedy súd nemohol vykonávať úkony a rozhodovať, nakoľko nebolo právoplatne rozhodnuté o rozšírení okruhu strán v konaní (II. ÚS 41/2000).“.*

Pre prípad vyslovenia porušenia práv sťažovateľa zaručených ústavou a dohovorom predseda okresného súdu navrhuje, aby ústavný súd svoj výrok obmedzil len na konštatovanie ich porušenia a nepriznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie ani úhradu trov konania, keďže *„nebolo účelné podávať právnymi nástupcami pôvodného účastníka dve samostatné sťažnosti“*.

K prípisu predsedu okresného súdu bolo pripojené vyjadrenie zákonnej sudkyne, v ktorom ústavnému súdu oznámila, že sa pridrižiava svojho stanoviska, ktoré uviedla k veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 426/2016. Zákonná sudkyňa zároveň doplnila prehľad úkonov uskutočnených v napadnutom konaní v období od 30. júna 2016.

Zo stanoviska zákonnej sudkyne predloženého ústavnému súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 426/2016 6. októbra 2016 vyplýva, že *„vo veci sa priebežne koná a určité obdobie nekonania bolo spôsobené najmä neprítomnosťou VSÚ zo senátu 27 C v období november až marec 2015, a tak doposiaľ nebolo vydané procesné rozhodnutie a nedôvodne bol spis predložený sudkyňi. Je zrejmé, že dĺžka konania je spôsobená opakovanými procesnými návrhmi navrhovateľov, ktorí dokonca žiadali rozšíriť návrh o odporkyňu, ktorá v tom čase už bola niekoľko rokov zomretá a ďalší návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorý podala odporkyňa, kde nebola ani daná právomoc súdu, a úmrtím samotnej navrhovateľky. Zároveň poukazujem na opakovane zdôrazňovanú neprimeranú zaťaženosť v senáte, ktorá trvá až po dobu niekoľkých rokov, ako aj neprimerane vysoký nápad nových vecí najmä v roku 2015, zostatok vecí v senáte a skladbu vecí najmä s prihliadnutím na náročnosť vybavovania spotrebiteľskej agendy.“*

Predseda okresného súdu zároveň ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Dňa 19. apríla 2017 vyzval ústavný súd právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril k vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenie predsedu okresného súdu k sťažnosti na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 27. apríla 2017 oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci, a k vyjadreniu predsedu okresného súdu predovšetkým uviedol, že v „*prejednávacom súdnom konaní je nesporné, že notár ako súdny komisár v dedičskom konaní po právnom predchodcovi žalovaných prejednal aj podiel mojej právnej predchodkyne, [REDAKOVANÉ], ktorá bezodkladne potom ako túto skutočnosť zistila, sama podala žalobu o určenie vlastníckeho práva, a to už dňa 15. 06. 2010. V dôsledku prietáhov v konaní sa samotná žalovaná výsledku súdneho konania nedočkala, zomrela, a preto na strane žalobcov museli do konania vstúpiť jej právni nástupcovia, a teda aj ja, sťažovateľ. Pokiaľ Okresný súd... poukazuje na zmeny návrhu, tieto boli vynútené práve pokynom súdu, keď do okruhu účastníkov konania boli zahrnutí aj ostatní spoluvlastníci nehnuteľnosti, avšak podľa môjho názoru celkom zbytočne, nakoľko ich spoluvlastnícke podiely nie sú predmetom súdneho konania a žiaden zo žalobcov ako ani pôvodných žalovaných v rade 1/ a 2/ túto skutočnosť nikdy nerozporovali.*“.

Právny zástupca sťažovateľa vyjadruje nesúhlas s návrhom okresného súdu nepriznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie a s poukazom na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 426/2016 z 29. novembra 2016 (vo veci sťažnosti žalobkyne v 2. rade, ktorá taktiež namietala porušenie práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v napadnutom konaní) argumentuje, že práve v dôsledku označeného nálezu, ktorým bol „*za rovnakej situácie priznaný nárok inému sťažovateľovi, mal by obdobný nárok byť priznaný*“ aj samotnému sťažovateľovi.

## II.

Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie ústavný súd zistil tento prehľad procesných úkonov:

Právna predchodkyňa sťažovateľa podala 15. júna 2010 žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti proti žalovaným v 1. a 2. rade. Dňa 21. júla 2010 okresný súd vyzval žalovaných na predloženie vyjadrenia k žalobe, ktorí vyžiadané

stanovisko okresnému súdu predložili 5. augusta 2010. Dňa 9. augusta 2010 bol okresnému súdu doručený návrh na zabezpečenie dôkazu.

Dňa 30. septembra 2010 bola okresnému súdu doručená žiadosť o odročenie pojednávania, ktoré bolo nariadené na 13. október 2010 z dôvodu kolízie pojednávani právneho zástupcu žalovaných. Okresný súd v reakcii na žiadosť právneho zástupcovi 5. októbra 2010 oznámil, že žiadosti o odročenie termínu pojednávania nevyhovuje.

Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 13. októbra 2010, bolo odročené na neurčito na účely vyžiadania spisov. Okresný súd si 15. októbra 2010 zo Správy katastra Kysucké Nové Mesto vyžiadaval relevantný spis, ktorého fotokópia bola doručená 10. novembra 2010.

Dňa 10. februára 2011 si okresný súd vyžiadaval 7 dedičských spisov z Okresného súdu Čadca (pokyn zákonnej sudkyne bol daný 7. februára 2011), odpoveď bola okresnému súdu doručená 9. marca 2011.

Okresný súd 7. júna 2011 nariadil termín pojednávania na 12. august 2011. Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 12. augusta 2011, bol vyhlásený rozsudok č. k. 27 C 131/2010-108 (ďalej len „rozsudok z 12. augusta 2011“), ktorým bolo určené, že sťažovateľ je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti bližšie označenej v žalobe v podiele 1/4, a ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá. Zároveň bolo citovaným rozhodnutím určené, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Zákonná sudkyňa požiadala 26. augusta 2011 o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozhodnutia z dôvodu skutkovej a právnej náročnosti prerokúvanej veci, pričom žiadosti bolo vyhovené a lehota bola predĺžená do 12. októbra 2011. Okresnému súdu bola 13. októbra 2011 oznámená smrť pôvodnej žalobkyne, vzhľadom na to bolo rozhodnutie vo veci doručované sťažovateľovi a žalobkyni v 2. rade. Dňa 24. novembra 2011 žalovaní proti rozsudku okresného súdu z 12. augusta 2011 podali odvolanie, ktoré bolo 30. novembra 2011 doručované žalobcom s výzvou na vyjadrenie sa. Vyjadrenie žalobcov bolo okresnému súdu doručené 13. decembra 2011. Okresný súd uznesením č. k. 27 C 131/2010-128 z 28. novembra 2011 uložil žalovaným povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie. Dňa 3. decembra 2011 bolo okresnému súdu prostredníctvom právneho zástupcu doručené vyjadrenie žalobcov k odvolaniu.

Spis bol na rozhodnutie o odvolaní predložený krajskému súdu 21. decembra 2011. Krajský súd uznesením č. k. 9 Co 464/2011-137 z 29. marca 2012 (ďalej len „uznesenie

z 29. marca 2012“) rozsudok okresného súdu z 12. augusta 2011 vo vyhovujúcom výroku zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (rozsudok okresného súdu z 12. augusta 2011 vo výroku, ktorý nebol napadnutý odvolaním, zostal nedotknutý). Okresnému súdu bol spis vrátený 23. mája 2012.

Právny zástupca žalobcov doručil okresnému súdu 8. júna 2012 vyjadrenie k uzneseniu krajského súdu z 29. marca 2012 a návrh na rozšírenie okruhu účastníkov na strane žalovaných a zároveň bol predložený návrh na zmenu petitu.

Okresný súd si 24. júla 2012 vyžiadal dedičský spis po pôvodnej žalobkyni, pričom 9. augusta 2012 bolo zistené, že dedičská vec vedená pod sp. zn. 13 D 40/2011 sa nachádza od 3. novembra 2011 u notára.

Dňa 14. augusta 2012 bol daný referát na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) do právoplatného skončenia dedičského konania po pôvodnej žalobkyni.

Dňa 5. októbra 2012 bolo dopytom vyššieho súdneho úradníka u notára zistené, že dedičské konanie po pôvodnej žalobkyni nie je právoplatne ukončené, na základe čoho bol 14. novembra 2012 opätovne daný referát na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) OSP do právoplatného skončenia dedičského konania.

Dňa 23. novembra 2012 bol okresnému súdu doručený návrh žalobcov na rozšírenie okruhu účastníkov na strane žalovaných.

Okresný súd uznesením č. k. 27 C 131/2010-154 z 23. novembra 2012 prerušil konanie do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej v dedičskom konaní po pôvodnej žalobkyni (ďalej len „uznesenie z 23. novembra 2012“). Žalobcovia podali 5. decembra 2012 proti uzneseniu okresného súdu z 23. novembra 2012 odvolanie.

Dňa 6. februára 2013 bolo krajskému súdu doručené vyjadrenie zákonnej sudkyne k odvolaniu, ktorému nemienila vyhovieť, a zároveň bol predložený spis na rozhodnutie o odvolaní. Krajský súd vrátil 9. apríla 2013 spis okresnému súdu ako predčasne predložený a vyzval okresný súd na odstránenie procesných nedostatkov (chýbajúca plná moc na zastupovanie v konaní žalobcov).

Okresný súd 25. júla 2013 krajskému súdu oznámil, že relevantná plná moc na zastupovanie v konaní žalobcov sa nachádza v spise na č. 1. 105. Na základe uvedeného

krajský súd uznesením č. k. 7 Co 274/2013-170 z 28. augusta 2013 uznesenie okresného súdu z 23. novembra 2012 zrušil. Spis bol vrátený okresnému súdu 23. septembra 2013.

Dňa 28. októbra 2013 vydala zákonná sudkyňa pokyn na rozhodnutie o podaných procesných návrhoch žalobcov. Okresný súd následne uznesením č. k. 27 C 131/2010-174 z 26. novembra 2013 rozhodol o návrhu na pripustenie vstupu ďalších účastníkov do konania (žalovaní v 3. až 11. rade) a o doplnenom podaní. Doručovanie niektorým z účastníkov konania, ktorí boli pripustení do konania, bolo neúspešné, vzhľadom na čo okresný súd citované rozhodnutie opätovne doručoval 6. marca 2014.

Žalobcovia požiadali okresný súd 26. marca 2014 o odstránenie prieťahov v konaní a úprava petitu. Okresný súd uznesením č. k. 27 C 131/2010-189 z 9. apríla 2014 pripustil zmenu návrhu.

Žalovaná v 8. rade predložila okresnému súdu 13. júna 2014 návrh na vydanie predloženého opatrenia. Okresný súd 8. júla 2014 oznámil Okresnému úradu Kysucké Nové Mesto nesprávnosť zápisu v katastri nehnuteľností a zároveň si vyžiadal úmrtný list žalovanej v 7. rade. Dňa 8. júla 2014 okresný súd žalovanej v 8. rade oznámil, že o predbežnom opatrení môže byť rozhodnuté až po ustálení okruhu účastníkov konania.

Dňa 10. júla 2014 si okresný súd vyžiadal dedičský spis a 13. augusta 2014 uznesením č. k. 27 C 131/2010-215 konanie voči žalovanej v 7. rade zastavil.

Dňa 22. augusta 2014 bola okresnému súdu doručená od právneho zástupcu žalobcov žiadosť o rozšírenie okruhu účastníkov a návrh na zastavenie konania voči žalovaným v 5., 6., 9., 10. a 11. rade.

Uznesením okresného súdu č. k. 27 C 131/2010-232 z 24. októbra 2014 bolo konanie o nariadenie predbežného opatrenia zastavené a vec bola postúpená Okresnému úradu Kysucké Nové Mesto, katastrálnemu odboru.

Dňa 2. februára 2015 žalobcovia podali návrh, aby bolo konanie voči žalobkyni v 2. rade a voči žalovaným v 5., 6., 9., 10. a 11. rade zastavené, ako aj návrh na pripustenie ďalších účastníkov na strane žalovaných do konania.

Dňa 24. júna 2015 zákonná sudkyňa vydala pokyn vyššiemu súdnemu úradníkovi na rozhodnutie o všetkých procesných návrhoch v konaní a predloženie spisu až po nadobudnutí právoplatnosti príslušných procesných uznesení.

Uznesením č. k. 27 C 131/2010-241 z 26. júna 2015 (ďalej len „uznesenie z 26. júna 2015“) okresný súd zmenu účastníkov na strane žalovaných pripustil (právoplatné 29. júla 2015).

Dňa 14. júla 2015 bol okresnému súdu žalovanou v 7. rade doručený návrh na prerušenie konania do právoplatného skončenia dedičského konania vedeného po poručiteľovi (žalovaný v 10. rade) a odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 26. júna 2015, ktoré bolo následne 28. augusta 2015 doručované účastníkom konania. Vyjadrenia účastníkov konania boli okresnému súdu doručené 9. a 10. septembra 2015. Spis bol na rozhodnutie o odvolaní predložený krajskému súdu 10. februára 2016.

Krajský súd uznesením č. k. 9 Co 68/2016-262 z 25. februára 2016 odvolanie žalovanej v 7. rade odmietol pre neprípustnosť. Dňa 8. marca 2016 bol spis vrátený okresnému súdu.

Okresný súd si 17. júna 2016 vyžiadal dedičské spisy na účely zistenia okruhu dedičov po nebohom žalovanom v 10. rade.

Dňa 28. septembra 2016 bol spis zaslaný ústavnému súdu vo veci sťažnosti sp. zn. III. ÚS 426/2016 a zákonnej sudkyňi bol predložený 1. decembra 2016.

Dňa 7. decembra 2016 bol opätovne žiadaný dedičský spis po nebohom žalovanom v 10. rade. Okresný súd Čadca žiadosti vyhovel 3. januára 2017 a doručil uznesenie tamojšieho súdu sp. zn. 10 D 214/2012 z 12. mája 2015 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 8 CoD 4/2016 z 30. júna 2016 (právoplatné 12. októbra 2016).

Dňa 23. februára 2017 právny zástupca žalobcov oznámil späťvzatie žaloby voči žalovanej v 5. rade. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 23. februára 2017, bolo odročené na 24. máj 2017.

### III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. K porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o žalobu o určenie vlastníckeho práva, ktoré patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti súdov. Pokiaľ ide o skutkovú stránku prerokúvanej veci, ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že napadnuté konanie možno hodnotiť ako fakticky zložitejšie, a to z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania na strane žalovaných, ako aj z dôvodu nevyhnutnosti ustálenia okruhu účastníkov konania (v priebehu napadnutého konania došlo k viacerým procesným nástupníctvam z dôvodu smrti niektorých účastníkov konania). Uvedené skutočnosti si zo strany okresného súdu vyžiadali potrebu zisťovať okruh dedičov a na ten účel aj nevyhnutnosť nahliadnutia do súvisiacich dedičských spisov.

2. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva

na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pokiaľ ide o námietku okresného súdu, že jeho postup bol sťažený opakovanými návrhmi žalobcov (vrátane sťažovateľa) na pristúpenie viacerých účastníkov do napadnutého konania, túto skutočnosť ústavný súd nepovažoval za potrebné osobitne zohľadniť na ťarchu sťažovateľa pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. Rozšírenie okruhu účastníkov konania na strane žalovaných vychádzalo pritom z právneho názoru prezentovaného krajským súdom v uznesení z 29. marca 2012. Ďalšie procesné návrhy týkajúce sa okruhu účastníkov konania boli spôsobené zmenami vlastníckeho práva k príslušným spoluvlastníckym podielom na nehnuteľnosti, o určenie vlastníckeho práva ku ktorej v prerokúvanej veci išlo.

3. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v doterajšom priebehu konania a zistil, že z obsahu predloženého súdneho spisu a z prehľadu jednotlivých úkonov okresného súdu vyplývajú viaceré kratšie obdobia medzi jednotlivými úkonmi okresného súdu.

Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 13. októbra 2010, bolo odročené na neurčito okrem iného aj na účely vyžiadania príslušných dedičských spisov. Tieto však boli na základe pokynu zákonnej sudkyne žiadané až 7. februára 2011.

Dňa 9. apríla 2013 bol okresnému súdu vrátený spis krajským súdom ako predčasne predložený z dôvodu, že okresnému súdu nebolo predložené splnomocnenie udelené právnyimi nástupcami pôvodnej žalobkyne právnenému zástupcovi. Dňa 25. júla 2013 zákonná sudkyňa dala pokyn na opätovné predloženie spisu krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní s tým, že predmetné splnomocnenie, ktorého absencia bola vytýkaná krajským súdom, je pripojené na č. 1. 105 súdneho spisu. Z uvedených skutočností vyplýva ničím neodôvodnená kratšia nečinnosť okresného súdu presahujúca 3 mesiace.

Dňa 2. februára 2015 boli okresnému súdu doručené návrhy na zastavenie konania proti žalobkyňi v 2. rade a proti žalovaným v 5., 6., 9., 10. a 11. rade, ako aj o pripustení ďalších účastníkov na strane žalovaných. Následne až 24. júna 2015 bol daný pokyn

na ďalší postup v konaní a 26. júna 2015 okresný súd vydal uznesenie o pripustení zmeny účastníkov konania na strane žalovaných. Nedôvodná nečinnosť okresného súdu tak predstavuje takmer 5 mesiacov.

Dňa 14. júla 2015 bolo okresnému súdu doručené odvolanie proti jeho uzneseniu č. k. 27 C 131/2010-241 z 26. júna 2015. Až 28. augusta 2015 bol realizovaný pokyn na doručenie odvolania účastníkom konania. Spis bol predložený zákonnej sudkyňi na rozhodnutie o odvolaní 9. októbra 2015, avšak táto vydala pokyn na jeho predloženie odvolaciemu súdu 27. januára 2016, pričom spis bol reálne doručený odvolaciemu súdu 10. februára 2016. V tomto prípade bol okresný súd nečinný v súhrne viac ako 5 mesiacov.

Na základe uvedených skutočností celková doba nečinnosti okresného súdu presahuje obdobie 1 roka.

Pokiaľ ide o obranu okresného súdu, resp. zákonnej sudkyne spočívajúcu v argumentácii o neprimeranej zaťažnosti, vysokom nápade vecí a náročnosti agendy, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 35/03, II. ÚS 52/99).

Aj vzhľadom na uvedené neobstojí ani argumentácia zákonnej sudkyne o tom, že určité obdobie nekonania bolo spôsobené neprítomnosťou vyššieho súdneho úradníka.

Vychádzajúc z týchto skutočností, ústavný súd (obdobne ako v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 426/2016, pozn.) dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 131/2010 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Napadnuté konanie nebolo síce do dňa rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončené, ale ústavný súd napriek tomu neprikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 131/2010 konal bez zbytočných prieťahov, keďže mu tento príkaz už uložil v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 426/2016 (bod 4 výroku tohto nálezu).

#### IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €, čo odôvodnil dĺžkou celého konania, právnou neistotou vyvolanou prieťahmi v konaní a z toho vyplývajúcou psychickou záťažou.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý

vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, ako aj na jeho neodôvodnenú nečinnosť v trvaní viac ako 1 rok, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie účastníkov, ale aj väčšiu skutkovú zložitosť veci, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € pre sťažovateľa (obdobne ako v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 426/2016, pozn.) za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil úhradu trov konania v celkovej sume 784,30 €.

Ústavný súd pri určení výšky trov konania, ktoré vznikli sťažovateľovi z dôvodu jeho právneho zastúpenia Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Chovanec s. r. o., vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

Základom pre výpočet úhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2015 v sume 858 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016 (príprava a prevzatie vecí, písomné vyhotovenie sťažnosti) po 143 € a režijný paušál 8,58 € za úkon.

Právny zástupca je zároveň platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena a náhrady zvyšujú podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty. Celková úhrada trov konania tak predstavuje sumu 363,79 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. mája 2017